

La història de mai acabar

“Fue medido el Campanario, con motivo de haber una apuesta sobre si el de Villafranca era o no más alto ...”. L’anotació la feia Jaume Carbonell el 27 de juny de 1853 al seu dietari. De fites semblants, la història en va plena. La tendència a mirar-se al melic –retratant virtuts pròpies i pregonant febleses alienes– va fer fortuna com a escola historiogràfica sota l’epígraf de “històries de campanar”. Aquest setembre es presentava el tercer volum de la *Història de Sitges*, una empresa ambiciosa amb voluntat d’obra completa i actualitzada. La Sitges de l’Edat Moderna es fruit del treball col·lectiu de deu especialistes en diferents matèries sota la tutela d’un coordinador. Un text de divulgació, precís i variat en els continguts i curós en el format. El resultat final es més que acceptable, amb un estil diferent al que ha seguit Vilafranca del Penedès, per posar un altre exemple proper. A Vilafranca han apostat per un volum únic, d’unes sis-cents pàgines, però sota la mateixa fórmula d’obra col·lectiva amb quinze autors i catorze col·laboradors sota el guiatge de dos coordinadors. Ambdós llibres són editats pels Ajuntaments de les respectives ciutats. Amb aquests referents, qui això signa –que és del gremi, i sent els colors– es limita a sentir una vergonya infinita. No parlo de sana enveja, només d’admiració. L’enveja, diuen, mou el món, i no precisament amb sanes intencions. Vilanova i la Geltrú s’enfila ja cap els setanta mil habitants. Avui, però, no som capaços d’oferir cap síntesi general i actualitzada del que som i el que han estat els vilageltrunencs, dirigida a aborígens, nouvinguts, passavolants i altres bípedes encuriosits en conèixer la terra que trepitgen. Els nostres valors historiogràfics en termes d’història general comencen a fer angúnia. Després de la *Historia de Villanueva y Geltrú* de Josep A. Garí (1860) –afiliat al sector de la capa negra–, degudament neutralitzada per la de Josep Coroleu (1878) –

afluiat al sector liberal—, no vam tornar a fer un gest d'actualització de la nostra crònica de capçalera. És ben cert que en aquest període hem tingut tota mena de monografies i estudis temàtics o cronològics prou acceptables. Cal arribar al 1997 perquè en un intent de bones intencions s'edités el text de Casimir Martí. La miopia dels promotors va fer que el text iniciés el 1875, renunciant a un revisionisme que hauria permès poder revisar i enriquir les èpoques antiga, medieval o moderna, més ben perfilades i llaurades d'ençà del duet Garí-Coroleu. La poca ambició de l'intent es manifesta en el títol. Els esmentats compendis de Sitges i Vilafranca són prou explícits: *Història de Sitges*, en un cas, *Història de Vilafranca del Penedès*, en l'altra. A la versió vilanovina, *Vilanova i la Geltrú 1850-1975*. Oportunitat perduda Parlar de Història de Vilanova i la Geltrú potser resultava massa transcendent, de massa volada, i ja sabem que per aquestes latituds som més propensos a les històries de campanar. Per cert, de la segona part d'aquesta història nonada que remuntava fins el 1975, no se n'ha sabut mai més res. La pensada inicial era bona. Casimir Martí era un historiador vàlid i reconegut, vilanoví de fora muralles que permetria no esvalotar el galliner ni sulfurar en excés les capelletes locals. Un intent més, com tants altres, de fer la truita sense trencar els ous. D'aquell episodi i les seves derivades, viscut en primera persona, ho recordo amb una immensa vergonya aliena. Manllivant els mots d'en Josep Maria Espinàs, vaig sentir bixomets, molts bixomets. I com a vilanoví, em sap greu. Com és que d'altres se'n surten amb una colpidora (o potser fingida) naturalitat?. Som encargolats, enrevessats, calculadors, perepunyetes.... Paràlisi per anàlisi, se'n diu en terminologia empresarial. Ens agrada de donar-hi tombs, de ser massa políticament correctes o, senzillament, ens plau de fer entrar els projectes en fase d'inanició. Un record amable de l'època en que vaig ser seduït per l'acció política era la facilitat amb que l'adversari interpretava com a estratègia allò

que no passava de ser un gest propi d'ineficàcia. Ens agrada de pregonar el “entre tots ho farem tot”, però perdem les energies decidint qui dels “entre tots” anirà primer, qui segon ,i així fins la reducció a l'absurd. Patim també d'una enveja antropològica, fins i tot sociològica. D'enveja en gastem a cabassos. Diuen que això ens ve de l'Havana Xica i de quan érem navegants. Ja ho retratava Francesc Papiol el 1790: “algo tienen de fanfarrón cuando vienen de viaje sus marineros comerciantes y así ha ido extendiéndose la vanidad y lujo en el pueblo”. També deu ser que mai hem disposat d'una reserva amb prou gruix de professionals de la història disposats a bregar-se en aquesta mena d' aventures. Al costat d'una notòria i recomanable condició de historiadors convertits en funcionaris, cal afegir-hi una nòmina semblant d'aficionats, diletants i enamorats del temps era temps, que han preferit seguir els savis consells de Manuel Salom, el professor d'història del text de Joan Francesc Mira, quan diu: “si vol fer alguna cosa de profit en la vida, no es dedique a la història si no és com a distracció...”. Mentre, passen el anys i, com m'agrada de recordar, cada dia és un dia més per a historiar. Quin neguit !. Ah !, per cert, el campanar de Vilanova era més alt en més de dotze pams. Els nostres avantpassats devien estar d'allò més contents. Però, llavors, tal com ara, ni el cofoisme ni l'autosatisfacció feien avançar els pobles.

Albert Tubau

(Article publicat al Diari de Vilanova el 16 d'octubre de 2009)